

המוסד לביטוח לאומי
מינהל הגבייה והביטוח
אגף אכיפה והוצאה לפועל
אתכם לאורך כל הדרך

שדרות וייצמן 13
 ככר ד"ר גיורא לוטן
 ירושלים 91909
 טלפון 02 - 6709654
 פקס' 02 - 5389368

בס"ד

ו' ניסן, תשס"ז
 25 מרץ, 2007

אל: מנהלי תחומי ביטוח וגבייה
 סגני מנהלי תחומי ביטוח וגבייה
 מנהלי סניפי משנה
 עובדי גבייה

פס"ד אשר נדון בבית המשפט המחוזי בתל אביב / יפו בשבתו כבית משפט לעניינים מנהלים

הנדון: מדתיות ערך המעוקל לעומת החוב הנדרש

בפני כבוד השופטת ד"ר דרורה פלפל:

בעניין: עו"ד שאול אפלבוים

העותר

נגד

1. עיריית רחובות
2. שוהר שירותי חנייה בע"מ

ע"י ב"כ ז' וולף - לוי

המשיבים

פסק דין

א. מהות העתירה

זו עתירה בה מתבקש ביהמ"ש להורות על הסרת עיקול שנרשם במשרד הרישוי, על רכב מסוג מזדה מר. 25-130-35 שבבעלות העותר (להלן: "הרכב").

ב. עובדות רלבנטיות

העותר הנו בעל הרכב. המשיבה 1 הינה רשות מקומית הטוענת כי העותר ביצע התחומה עבירות חניה. המשיבה 2 הינה חברה הרשומה בישראל, שלוחתה של המשיבה 1 ומשמשת כגובה מס שלה. לטענת המשיבים חייב העותר בגין דוחות חניה סך נומינלי של 140 ₪. בשל אי תשלום החוב האמור בצירוף תוספות פיגורים והוצאות גבייה, הגיע החוב לסך 1,093 ₪. בגין חוב זה נרשם עיקול על רכב העותר. לטענת העותר אין יחס סביר והגיוני בין גובה החוב הנטען והמוכחש, בגינו הוטל העיקול לבין שווי הרכב המוערך בכ- 72,000 ₪, (ר' הערכת שמאי, מסומן ב'). המשיבה 1 טוענת להעדר יריבות וכן לשיהוי בהגשת העתירה. כמו כן טוענות המשיבות כי ההליכים שננקטו כנגד העותר בדין, ננקטו לאחר שלא שילם את הקנס, לא הגיש בקשה לביטול הודעת תשלום הקנס, לא הגיש בקשה להישפט במועדים הקבועים בחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), התשמ"ב - 1982, פעלו בהתאם לפקודת המסים (גבייה) והטילו על רכבו של העותר עיקול ברישום,

בטיעוניה גרסה ב"כ המשיבים, כי הדבר נעשה תוך התחשבות בעותר דווקא, מכיוון שפעולה של הטלת עיקול ברישום לא יוצרת עימות עם העותר בין במשרדו ובין בביתו, ולא גורמת להלבנת פניו. מכאן העתירה.

ג. הפלוגתאות בין הצדדים

- האם קיימת יריבות בין העותר למשיבה 1 ?
- האם העיקול הוטל כדין ?

ד. האם קיימת יריבות בין העותר למשיבה 1 ?

המשיבה 1 טוענת כי אין כל יריבות בינה לבין העותר, עיקול הרכב הוטל באמצעות המשיבה 2 שהינה חברה קבלנית המספקת שירותי גביית דוחות חנייה לעיריית רחובות. בגוף הטענה מצויה התשובה לסוגייה והיא כי קיימת יריבות בין המשיבה 1. המשיבה 2 גובה חובות בעבור המשיבה 1, אם לא היו ניתנים דוחות ע"י המשיבה 1 לא היה מוטל עיקול ע"י המשיבה 2.

ה. שיהוי

לעניין טענת השיהוי: השאלה היא ממתי מונים את התקופה. לטעמי הרגע למניית נושא השיהוי הוא לאחר שהעותר פנה בבקשה לעירייה, המציא לה אסמכתא משפטית וביקש לאורה שיוסר העיקול. תשובת העירייה נשלחה ב – 19/6/05 וממועד זה יש למנות את הימים. העתירה הוגשה ב – 7/9/06, ואם לא נמנה את ימי הפגרה, היא הוגשה במועד.

ו. האם העיקול הוטל כדין ?

השאלה בענייננו הנה האם ניתן להטיל עיקול על נכס ששווין גבוה בהרבה משווי החוב ? המשיבות התייחסו בתשובתן לעצם קיום החוב ולצורך בהטלת עיקול בגינו, הן לא הגיבו לטענת המידתיות לפיה לא ניתן לעקל כל נכס אלא יש להתאים את שווי הנכס המעוקל לשווי החוב.

התייחסותן היחידה לגופם של דברים הייתה בדיון שנערך ביום 14.5.06 אז טענה ב"כ המשיבות, כפי שצויין לעיל, כי הם משתדלים למנוע מבעל החוב את עוגמת הנפש בהגעה לביתו ועיקול נכס אחר השייך לו (עמ' 2 שורות 13 – 18) : וכך "הנזק התדמיתי נמוך יותר" (עמ' 3 שורות 18-19). לטענתה עיקול ברישום אינו גורם נזק לבעל החוב אלא מהווה גורם הרתעתי, שבסופו החוב משתלם, (עמ' 2 שורות 23 – 19).

המטרה בהטלת עיקול הינה שבאם לא ישלם בעל החוב את חובו ניתן יהיה לממש את הנכס המעוקל וע"י כך לכסות את החוב.

האם מתקבל על הדעת כי בעבור חוב של כ – 1,093 ₪ יימכר רכב בשווי 72,000 ₪. ? ! ההגיון הבריא אומר שערך הנכס המעוקל צריך להיות שווה פחות או יותר לערך החוב, כשהוא לוקח בחשבון הוצאות מימוש, גבייה ועו"ד. פעולה משפטית של עיקול נעשית למטרה מסוימת קרי הבטחת תשלום החוב ולא למטרה של שמירה על תדמית בעל החוב.

בבואנו לבחון את הסוגיה יש להסתכל על הסיטואציה כמכלול קרי, להביא בחשבון שייתכן שבבוא העת יהיה צורך במימוש הנכס ואז הוא אמור לשמש לכסות את החוב והוצאות נילוות ולא מעבר לכך.

לכן עיקול הרכב בשל חוב הנמוך משווי פי שבעים אינו סביר.

השופטת אלשייך התייחסה לסוגיה מעין סו וקבעה כך :

"הטלת עיקול על רכב (ששוויו עולה, מן הסתם, כדי עשרות אלפי שקלים), בגין חוב של 750 ₪ בלבד, נדמה לי כי יש בה טעם של שימוש לרעה של המרכז בזכויות המוקנות לו, רבות כבר נכתב, במסגרת החלטות של בתי המשפט, על הצורך ביחס סביר והגיוני בין סכום החוב בגינו מוטל העיקול, לבין שווי הנכס המעוקל, ודומה בעיני כי במקרה זה לא נשמר יחס הגיוני שכזה כלל ועיקר".

(בש"א (תל אביב יפו) 12863/04 בנק למסחר בע"מ – בפירוק נ" הנוכס הרשמי בתוקף תפקידו כמפרק בנק למסחר בע"מ (בפירוק) – תק – מח 2004 (3), 5923).

דברים אלו יפים גם לענייננו.

היועצת המשפטית של המשיבה טוענת במכתב תגובתה לעותר כך :
"אין כל עילה להסרת העיקול שנרשם על רכב שבבעלותך, העיקול יוסר כנגד סילוק חובך. אשר לפסק הדין שאוזכר במכתבך, המדובר בפסק דין שניתן בבית משפט השלום המחוזי ולפיכך אינו מהווה הלכה מחייבת, מה גם שנסיונות ביטול העיקול המפורטות בפסק הדין אינן חלות בענייננו".
(נספח לעתירה)

מכאן, שלא פגיעה בתדמית עוה"ד העותר עמדה לנגד עיני המשיבה, אלא העמדה, שמה שמחייב אותה אינה איזושהי החלטה של בימ"ש לא ברור שלום או מחוזי, אלא כנראה אך ורק החלטות של בית המשפט העליון.

אבל מה לעשות, בשיטת המשפט שלנו בתיהמ"ש "שבשטח" בין אם שלום ובין אם מחוזי, הם הראשונים להתמודד לעיתים בסוגיות עקרוניות ולקבוע הנושא :
ואם לא תהיה עדיין בשנים הקרובות הכרעה בביהמ"ש העליון, האם היועץ המשפטי של העירייה הוא זה שיכריע מה הדין ?

סמכות זו, נכון להיום, נתונה לביתהמ"ש של ערכאותיהם השונות.
והרשות מחויבת להן, אפילו אם היא אינה מבררת אם המדובר בביהמ"ש שלום או מחוזי.

לענין טענתה השנייה לפיה נסיבות ביטול העיקול שם אינן דומות לאלו בענייננו, הרי שעסקינן בעיקרון המשפטי כללי שאינו תלוי נסיבות. לאור האמור אני קובעת כי דין העתירה להתקבל.

ז. סוף דבר

עיקול שמוטל על נכס להבטחת חוב, צריך להיות ביחס סביר לגובה החוב : בענייננו, משלא מתקיים תנאי זה יש להסיר את העיקול.
מאחר והמשיבות הסכימו להמיר את העיקול נשוא העתירה דנא, בציון העובדה שלא היה מקום להטילו אך העותר סרב, וביקש שביהמ"ש יחליט בכך מבחינה עקרונית, אני קובעת שכל צד ישא בהוצאותיו.

ניתן היום 16/5/06, בהיעדר.

המזכירות תמציא פס"ד זה, בהמצאה כדיון, לב"כ הצדדים.

ד"ר דרורה פלפל, שופטת